

apropå! Forskningsfinansiering

Det behövs en gemensam svensk finansieringskälla för klinisk forskning

■ Vetenskapsrådet och Vinnova har regeringens uppdrag att stärka den kliniska forskningen. Ett av de förslag som kommer att studeras är en ny svensk gemensam finansieringskälla för behandlingsforskning.

Nina Rehnqvist, Jean-Luc af Geijerstam, Olle Stendahl och Lars Wallentin betonade i ett tidigare debattinlägg behovet av att stödja klinisk forskning som studerar effekterna av behandlingar vid olika sjukdomstillstånd [1]. Författarna ger ett flertal övertygande exempel på vad som kan och behöver göras. De menar att satsningar inom området skapar ett mervärde för alla inblandade: landstingen, sjukvårdssystemet, universitet och högskola, och inte minst patienterna. Om detta är nästan alla eniga, och det finns tveklöst en utbredd vilja att göra något.

Men varför händer då ingenting? Rehnqvist och medförfattare pekar främst ut akademien och de statliga forskningsfinansierarna som skyldiga till att området försumrats. Akademien sägs ha betraktat behandlingsforskning som projekt med lågt vetenskapligt värde, medan statliga forskningsfinansierare som Vetenskapsrådet och Vinnova visat ointresse genom sin fokusering på grundforskning respektive tekniska innovationer.

Att Vetenskapsrådet och ämnesrådet för medicin, och dessförinnan Medicinska forskningsrådet, i mycket hög grad fokuserat på grundforskning är sant och är helt i enlighet med regeringens instruktion. Vinnova har främst haft ansvar för forskning och innovationer inom ett begrän-

Vetenskapsrådet och Vinnova ska inleda diskussioner med kliniska forskningsaktörer om hur en svensk finansieringskälla för klinisk behandlingsforskning kan förverkligas.

sat antal teknikområden där bioteknikområdet varit det som kunnat relateras till medicinsk forskning.

Idag är dock läget annorlunda. I november fick Vetenskapsrådet en ny instruktion som tydligt anger att man ska stödja »tillämpad forskning, bland annat i syfte att överbrygga avståndet mellan experimentell biomedicinsk forskning och patientnära forskning inom medicin, inklusive vårdvetenskap, odontologi och farmaci«. Vetenskapsrådet ska alltså nu också arbeta med klinisk forskning av högsta vetenskapliga kvalitet.

För att markera det vidgade uppdraget skapades ett nytt ämnesråd för medicin och hälsa. Vinnova har sedan i mars en ny organisation där hälsa är ett av fyra huvudom-

råden. Implementering av klinisk forskning är ett hög-prioriterat område, vilket visas i både programinsatser och flera regeringsuppdrag.

Rehnqvist och medförfattare menar att ett av de viktigaste stegen för att stödja svensk klinisk forskning är att inrätta en så kallad behandlingsforskningsfond. Fonden har förebilder i bland annat Storbritannien och har beskrivits i flera tidigare utredningar och förslag [2, 3]. Fonden skulle exempelvis möjliggöra forskarinitierade behandlingsstudier, forskning kring befintliga metoder med bristande evidensgrad och forskning för att svara mot identifierade kunskapsluckor i den kliniska vardagen. Det har föreslagits att fonden årligen skulle tillföras 500 miljoner kronor för att bli slagkraftig.

I december fick Vinnova och Vetenskapsrådet i uppdrag av Näringsdepartementet att »gemensamt genomföra aktiviteter i syfte att stärka samverkan inom den kliniska forskningen« [4].

Vi vill att uppdraget ska resultera i konstruktiva åtgärder och inte bara i ytterligare en rapport som slår fast att något måste göras. Även om mycket fortfarande är oklart, inte minst gällande finansieringen, så anser vi att en gemensam öronmärkt finansieringskälla för behandlingsforskning är ett mycket tilltalande strategiskt förslag. Det kan leda till både forskning av hög vetenskaplig kvalitet och viktiga innovationer. Vi ska nu därför diskutera med kliniska forskningsaktörer om hur en svensk finansieringskälla för klinisk behandlingsforskning kan förverkligas.

Mats Ulfendahl
huvudsekreterare för medicin och hälsa, Vetenskapsrådet, Stockholm

Johanna Adami
avdelningschef för hälsa, Vinnova, Stockholm

REFERENSER

1. Rehnqvist N, af Geijerstam JL, Stendahl O, Wallentin L. Sverige (och Europa) behöver en behandlingsforskningsfond! Läkartidningen. 2010;107:1087-8.
2. Alla vinner genom samverkan inom den kliniska forskningen. Stockholm: Delegationen för samverkan inom den kliniska forskningen; 2009. Slutrapport. N2007:04.
3. Stendahl O. Klinisk forskning – Ett lyft för sjukvården. Stockholm: Socialdepartementet, Utbildningsdepartementet; 2009. SOU 2009:43.
4. Uppdrag att verka för ökad samverkan inom den kliniska forskningen. <http://www.vinnova.se/Documents/2009-04879.pdf>